

NOVA PRAVDA

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gradišče št. 7, levo. — Telefon št. 77. — Naročnina 3 din. na mesec. — Posamezna številka stane 75 para. — Inserati po dogovoru. — Rokopisov ne vračamo. — Poština plačana v gotovini.

Zlate resnice

ki jih mora vsak zaveden delavec v času volitev vedeti.

1. Da je samo ena klerikalna stranka SLS, katere načelnik je duhovnik dr. Korošec.
2. Da je ta stranka sestavljena iz župnikov, klerikalnih veleposestnikov, pobožnih milijonarjev in tovarnarjev, katerih hlapci so krščanski socialisti.
3. Da je ta stranka najhujša sovražnica razredno zavednega, naprednega delavstva.
4. Da je to stranka črnih izkoriščevalcev delovnega ljudstva pod varstvom cerkvenih krogov.
5. Da je dr. Korošec kot železniški minister l. 1920 nastopil proti železničarjem, razveljavil „Protokol sporazuma“ in s tem pogljal železničarje v splošno stavko.
6. Da je dr. Breic kot predsednik deželne vlade po nasvetu klerikalne stranke krvavo zadušil 24. aprila 1920 stavko obupanih železničarjev, ki so se borili za vsakdanji kruh.
7. Da je klerikalno časopisje na čelu mu „Slovenec“ in „Večerni List“ hujskal proti stavkujočim železničarjem, pisalo o „sijajnih plačah železničarjev“ ter pozivljalo delavstvo, kmete in vlado, naj nastopi s silo proti stavkujočim železničarjem.
8. Da je torej klerikalna stranka SLS stranka najhujšega terorja.
9. Da je 2. škrinjica od ubijalcev z Zaloške ceste, katerim je delavstvo od voditeljev prodano.
10. Da je vsak delavec, ki vrže 3. decembra svojo kroglico v 2. škrinjico klerikalne „Zveze delovnega ljudstva“, izdajalec celokupnega razredno zavednega delavstva in samega sebe.

Plačilo se bliža.

Ljubljana, dne 24. novembra 1922.

V naši notranji politiki se dogajajo zadnje dni čudni pojavi. Človek ne bi verjel, ako ne bi čital sam črno na belem, da n. pr. hvalijo demokrati in radikalni listi Radića kot pametnega in razumnega človeka. Oni Radić, ki je bil pred nedolгим časom v očeh demokratov in radikalcev lopov, veleizdajalec, največji škodljivec hrvatske in državne stvari, je postal čez noč v očeh ravno istih demokratov prav pameten človek, — če ne bo napravil sedaj kake neumnosti.

Kaj se je zgodilo, da je nastal tak preobrat? Kakor znano, Radić do sedaj s svojimi poslanci ni hotel iti v Beograd. Ker so tako manjkali hrvatski poslanci v parlamentu in so radikalni in demokrati razveljavili še komunistične mandate, so se razvile razmere v parlamentu tako, da so dobili v roke vso moč demokrati in radikalci. Korupcija je cvetela, narod je trpel, država je propadala, demokrati in radikalci pa so si delili ministrske stolce, ter preganjali vsakogar, ki ni hotel mirno gledati, kako padata narod in država v propad. Mislili so, da pojde večno tako.

Našli pa so se v državi še pošteni in pogumni možje, ki niso mogli gledati, kako gine narod, o katerega sreči so sanjali vse svoje življenje. In ti možje so se sestali 10. septembra 1922 v Zagrebu ter sklenili za vsako ceno rešiti državo in narod pred poginom. Bilo je najprej potrebno zblížiti Radića in poštene srbske politike. To se je posrečilo. Posrečilo tako daleč, da skoraj ni več dvoma, da pojdejo hrvatski poslanci v kratkem času v parlament. S tem pa, da pojdejo Hrvati v skupščino, se čez noč izpremeni politični položaj v državi. Neverjetno je, kako je vplivala na posamezne politične stranke samo vest, da so se odločili iti Hrvati v Beograd. Na prvo vest, da se je odločil Radić, da pojde s svojimi poslanci v parlament, je izbruhnila v vseh strankah kriza. Demokrati Pribečevićevega kova so padli malone v omedlevo, radikalci so vsi iz sebe.

In temu ni čudo. Kakor hitro pride Radić v Beograd, bo v parlamentu 63 poslancev več. In to število bo tako vplivalo, da se bodo vse razmere v naši politiki korenito izpremenile. Bila bo zadnja ura tistim demokratom in radikalom, ki so dosedaj uničevali državo in narod. Kaj se je čuditi, da so gotovi demokrati listi postali popolnoma zmešani. Kaj se je čuditi, da n. pr. ljubljanski »Jutro« noče videti preobrata, ki ga bo-

do prinesli prihodnji tedni, ter da sanjari še vedno o mirnem razvoju v mnenju, da bodo današnje razmere ostale. Verjamemo, da jim je hudo, ker bodo morali v kratkem izročiti vso moč, sami pa se bodo pogrezili v grobove, iz katerih nikdar več ne vstanejo.

Strah pred bodočimi dogodki je tako velik, da hočejo sedaj Radića zlepa odvrniti od Beograda. Pameten je Radić, tako pravijo in pišejo, zato ni verjetno, da bo napravil sedaj to neumnost in šel s svojimi poslanci v Beograd. Toda Radić bo storil ta korak sigurno, čeprav tvega, da ga proglase zopet neumnim. Kocka je že padla. Plačilo onim, ki so 4 leta mrcvarili narod in državo, je na poti. To plačilo pa mora biti izdatno...

Mogoče prej kot v Beogradu, bo obračunal narod z demokrati v Sloveniji. 3. december mora postati zanje v Sloveniji naravnost katastrofalni. Slovenci morajo ta dan pokazati, da so zrel narod, da ne sovražijo ničesar bolj, kakor korupcijo in nepoštenost. Ljubljanske volitve bodo prvi korak k izboljšanju naših razmer. Iz vidika splošnih političnih dogodkov postaja pomen ljubljanskih obč. volitev vedno važnejši.

Kaj so krščansko socialne organizacije?

Povsod, kjer se giblje klerikalizem, vidimo, da se poleg številnih katoliških društev pojavljajo tudi krščansko-socialne organizacije. Na Slovenskem je oživitvori krščansko-socialne organizacije dr. Krek, ki si je s svojim požrtvovalnim in nesebičnim delom znal pridobiti del slovenskega delavstva za krščanski socializem.

Kaj je pravi in končni namen teh organizacij, to nam povedo jasno to-zadevne službene izjave cerkvene oblasti, na katerih pobudo in zahtevo so se začele te organizacije snovati.

Papež Leon XIII., ki je v svojih znanih okrožnicah določno začrtal stališče katoliške cerkve k raznim pojavom sodobne človeške družbe, je tudi v svoji znani okrožnici iz l. 1891. povedal, kako morajo katoliški možje reševati delavsko vprašanje, kako stališče morajo zavzemati napram socialističnim organizacijam, ki hočejo biti neodvisne od cerkve in kako da je treba delavstvo organizirati proti njim.

»Najraznovrstnejše zadruge in zveze se porajajo v naših časih zlasti med delavci (socialisti in komunisti), in sicer v veliko večjem številu, kakor nekaj. Odkod da imajo nekatera svoj početek, kam da merijo, po katerih po-

tihi da se razširjajo, o tem ni tukaj preiskovati. Pač pa moramo opozarjati na splošno z dejanji podprto mnenje, da se mnoga taka društva klanjajo enotnemu, skrivnemu vodstvu, ter da imajo naprave, ki niso primerne blagru vere in države, ki imajo namen, delo dobiti popolnoma v svoje roke in tako v zadrego in bedo spravljati značajne delavce, ki nočejo k njim pristopiti.

Zato vidijo krščansko misleči delavci, da morajo postati ali udje društev, ki v nevarnost stavijo njih vero, ali pa morajo sami snovati društva, da se z združenimi močmi upro grdemu, a po natančnem načrtu določenemu stiskanju. Vsak, ki noče v nevarnost postaviti najdražjih svetinj človeštva, mora spoznati, da so taka društva času zelo primerna in zaželjena.

Iz tega torej jasno sledi, da so krščansko-socialne organizacije nastale kot bojne organizacije katoliške cerkve proti socialističnim organizacijam, katerih vpliv naj ovirajo in napravljajo neškodljiv na delavske vrste.

Ustanovljene so v ta namen, da nasproti socialističnim načelom, ki jih cerkev zavrača kot grešne zmote, zastopajo in razširjajo med delavstvom cerkvene nazore, da branijo obstoječi družabni red, in vse dosedanje razmerje med delom in kapitalom, ki ga vsi socialisti sveta proglašajo za krivično in nemoralno.

Napačno bi bilo torej misliti, da je namen krščansko-socialnih organizacij boriti se za socialistične ideje, od katerih uresničenja zasluženo delavstvo pričakuje svoje odrešenje, ki mu ga naj zagotovi nov pravni red človeške družbe. Krščansko-socialnim organizacijam nalaga cerkev ravno to nalogo, da se bore proti socialističnim idealom. Njih delovanje se sme gibati le v mejah krščanske dobrotelosti na podlagi sedanjega družabnega reda. Tozadevno pravi papeška okrožnica: »Podrugod se je vzbudilo hvalevredno prizadevanje, urediti v raznih društvih rokodelce in delavce, podpirati jih s svetom in dejanjem v ta namen, da jim je stalno in pošteno delo zagotovljeno. Škofje pa spodbujajo vso to delavnost ter ji dajejo posebno zaslonbo s svojo veljavo. V imenu škofovem sodelujejo glede na versko stran vrli udje svetnega in samostanskega duhovništva pri vodstvu društev. Tudi ne manjka bogatih katoličanov, ki so blagodušni podporniki in tovariši delavskih stanov, ki znatne svote porabljajo za snovanje in razširjanje društev.«

(Konec prih.)

Novica Popović, član gl. odbora NSS v Beogradu:

Narodni socializem in naše delavstvo v Srbiji.

Socialna beda med delavstvom v Srbiji ni bila do vojne 1912 na oni stopnji kot pri delavstvu zapadnih, industrijskih držav. Srbija kot poljedelska država, je imela zelo malo število industrijskih delavcev in ne dosti več delavcev domače rokodelske obrti. Kot v svobodni, neodvisni, čisto nacionalni državi niso mogli v Srbiji tuji delavci konkurirati z domačimi; radi česar so čutili edino potrebo po strokovnih organizacijah za gospodarsko izboljšanje delavskega položaja. Od 1906. leta naprej so se pričeli naglo organizirati delavci vseh profesij. Ker dotakratne politične stranke niso posvečale nikake pozornosti delavskemu interesu, je bilo zelo lahko peščici idealnih Marksistov, da so dobili zase vse do takrat neopredeljeno delavstvo. Dobivši v svoje roke strokovne organizacije, so došli Marksisti do ekonomsko-financijskih sredstev za širjenje svojih idej.

Po svetovni vojni so bili vsi duševni in fizični delavci izmučeni od trpljenja dolgotrajne vojne in med njimi je vladalo splošno nezadovoljstvo. Marksisti so našli v takem razpoloženju najboljši teren za izpremembo dotakratne njihove taktike. Oni so brez ožira na to, ali bo nova njihova taktika koristila delavstvu ali ne, podvrgli strokovne organizacije z vsem imetjem vred svoji diktatorski taktiki. Med masami so govorili drugače, kot so delali v narodni skupščini. Vsled tega so v zelo kratkem času upropastili vse pridobitve strokovnih organizacij in organizacije same ter dovedli delavstvo v povsem od kapitalizma odvisen položaj.

Pred osmimi meseci so delavci ponovno ustanovili strokovne organizacije v popolnoma neodvisni obliki; ker nimajo politične zaslonbe, so te strok. organizacije tako slabe, kakor da bi ne obstojale. S tem stanjem se kapitalisti okoriščajo, zato vidimo, da v vseh tukajšnjih podjetjih delajo po 10 in tudi po 12 ur dnevno v škodo svojemu organizmu in v nasprotju s higijenskim zakoni. Niti ena od današnjih vladajočih strank se zanje ne zavzema, da bi jih zaščitila proti izkoriščanju, ker bi bilo to proti njihovem dobičku, ako bi posegle vmes v prilog delavstva.

Ker so v Srbiji vsi delavci v duši narodni in nerazdvojni od narodnega običaja, ker s srcem ljubijo svojo zem-

ljo, ker so tudi v preteklih vojnah delavci več kot vsi drugi razredi doprinesli k svobodi in edinstvu naroda, bodo imeli v Narodno-socialistični stranki, ki je bila v zadnjem času ustanovljena v Beogradu, pravega tolmača čustev vseh zavednih srbskih delavcev.

Narodno-socialistična stranka bo poleg gmotnega izboljšanja delavske mase delala predvsem na prosvetnem polju. Kadar bodo delavci izobraženi, bodo manj odvisni od kapitalizma, ker si bodo popolnoma v svesti kolektivizma, potem katerega bo prišlo do rešitve vseh socialnih vprašanj.

Anton Brandner, narodni poslanec:

Vpliv ljubljanskih volitev na padec režima.

Sedaj, ko so se Hrvati odločili, da opuste dosedanje abstinenčno politiko in se udeležijo aktivnega dela v parlamentu, je potrebno poudariti, da je ta uspeh pripisovati zagrebškemu kongresu, oziroma na tem kongresu osnovani Jugoslovanski zajednici, ki je svoje delo nadaljevala v smislu sklepov tega kongresa. Ona je popolnoma uspela, kar pričajo odposlanstva Hrvatskega bloka, ki se v zadnjih dneh vozijo v spremstvu dr. Smolake, Tomljenovića in drugih na pogajanja s parlamentarno opozicijo in Davidovićevo skupino v Beogradu, na katerih je bil v glavnem dosežen sporazum tako, da je samo še vprašanje nekaterih dni, ko bodo zastopniki Hrvatskega bloka zasedli svoja mesta v parlamentu.

Gotovo je, da bi Radić ne šel v Beograd, ako ne bi imel garancij, da se mu posreči strmoglaviti Pašić-Pribičevićev režim. Zagrebški kongres pomeni v tem pogledu prvi in velik korak naprej. Nastop srbskih politikov Davidovića, Veljkovića, Jovanovića itd. na zagrebškem kongresu je uveril Radića, da se nahaja v srbskem narodu samem močna struja, ki hoče sporazum s Hrvati proti volji Pašića in Pribičevića. Od takrat naprej je pričel Radić trezno računati in danes je gotovo, da bodo imele stranke v parlamentu, ki ne soglašajo z dosedanjim Pašić-Pribičevićevim politiko, takoj ko dospe v Beograd Hrvatski blok, večino za seboj, tako, da jim bo že na prvi seji nar. skupščine mogoče strmoglaviti sedanjo vladno. Tega se režimska gospoda tudi dobro zaveda, zato z vsemi silami dela na to, da bi od krone izposlovala razpust parlamenta. Ker je kralj Aleksander stal doslej strogo na stališču parlamentarne vlade in demokratičnega principa, se nam zdi izključeno, da bi Pašić in Pribičević s svojimi intrigami uspela. Tudi bi bila od strani krone sila slaba poteza, ako bi se hotelo odbiti Hrvate sedaj, ko so se odločili opustiti abstinenčno politiko, katero so jim v ostalem vladajoči krogi vedno očitali. Iz vsega je razvidno, da dogodki, ki so v teku, niso tako brezpomembni, kakor jih v svoji pretkanosti skuša predstavljati demokratsko časopisje Pribičevićeve sorte.

Nar. posl. Anton Brandner:

Med brati Čehoslovaki.*

Dnevi, ki sem jih preživel na čehoslovaških tleh kot član jugosl. parl. delegacije mi ostanejo nepozabni v spominu. Vse drugače je bilo sedaj kot takrat, ko sem se v vojnem času kot vojak zdravil med čehoslovaškimi trpinami v Luhačovicah v neprestanem trepetu za slovansko bodočnost. Takrat nepopisen mirak in žalost, danes solnce in radost. Povsod, kjer smo se prikazali, nas je sprejel narod s solzami radosti v očeh. Novinar mi je dejal, ako bi imel nalogo deliti naše potovanje iz Beograda v Prago v perijodo, bi naše bivanje na čehoslovaškem padlo v perijodo cvetja.

Topot ne nameravam podrobno opisati svojega bivanja med brati Čehoslovaki. Podčrtati hočem samo nekaj momentov.

Tako n. pr. je bilo opaziti, da smo se jugosl. poslanci takoj našli s svojimi

* S priobčenjem te črtice smo odlazili do danes radi tega, ker nam je vedno nedostajalo prostora, da bi jo priobčili naenkrat, kakor je to potrebno.

Da bodo v naši notranji politiki nastopili velepomembni dogodki, o tem smo si bili na jasnem že na kongresu v Zagrebu v trenutku, ko se je Ljuba Davidović z navdušenjem izrekel za predloženo resolucijo. Ker se je v Zagrebu sprejela resolucija proti korupciji in nasilju ter za sporazum med Srbi in Hrvati, brez katerega si ni mogoče misliti konsolidacije naše države in izboljšanja naše zunanje politične situacije, smo smatrali za svojo dolžnost, da dosledno zagrebškemu glasovanju nastopimo tudi pri ljubljanskih občinskih volitvah skupno, zavedajoči se, da s tem podpremo v Zagrebu započeto akcijo onih idealnih in poštenih mož, ki so pričeli borbo proti sedanjemu korumpiranemu režimu.

Zagrebškemu kongresu so pripisovale veliko važnost tudi vse one stranke, ki na kongresu niso sodelovale, na pr. SLS, socialni demokrati itd. in so odobraval na kongresu sprejete resolucije. Celo na Čehoslovaškem, kjer smo bili nedavno z našo parlamentarno delegacijo, so se vsi vplivni politiki izrekli zelo pohvalno o zagrebškem kongresu, v prvi vrsti zato, ker se je izrekel ta kongres proti korupciji in za sporazum med Srbi in Hrvati. Značilno je, da so bili med njimi tudi češki nar. demokrati. Samo slovenski demokrati so ta kongres zasmehovali, akoravno se ga je udeležil tudi šef demokratskega poslanskega kluba Ljuba Davidović. Kako pogrešno in kratkovidno je bilo njihovo postopanje, se vidi že danes, še jasneje pa se bo pokazalo to v prihodnjih dneh.

Kadar govorimo o ljubljanskih občinskih volitvah, ne smemo izpustiti iz vida, da te volitve niso samo lokalnega značaja. Ljubljana daje moralno oporo onim možem, ki vodijo borbo proti režimu na podlagi zagrebške resolucije. Ljubljana podpira akcijo levičarjev v demokratskem poslanskem klubu, ki jim načeljuje Lj. Davidović v boju proti Pribičević-Zerjavovi klikli, ki se za vsako ceno hoče obdržati na površju. Že samo dejstvo, da so se napredne politične skupine v Ljubljani koalirale na podlagi zagrebške resolucije, je dalo Davidovićevo grupi veliko moralno oporo, še večjega pomena pa bo zmagala 3. decembra, če se današnji režim ne zruši že preje, nakar kažejo vsa znamenja. Poznamo mnenje g. Lj. Davidovića samega, ki je izrazil veliko zadovoljstvo nad tem, da smo ostali zvesti zagrebški prisegi in šli v Ljubljani skupno v boj. Istotako so se tega dejstva razveselili ostali poslanci demokratske levice, ki odkrito priznavajo velik pomen ljubljanskih obč. volitev v razvoju naših notr. polit. dogodkov.

Na obzorju nastaja novo politično življenje. V tem trenutku je treba storiti vse, kar krepí započeto akcijo proti sedanjemu režimu. Ljubljana bo storila svojo dolžnost, ker ne more več nadalje prenašati svojega ponižanja.

Ljubljana bo 3. dec. dokumentirala odločno voljo po novem političn. pravcu v naši jedinstveni jugoslovanski državi.

strankinimi somišljeniki v čehoslovaškem parlamentu. Kajti tudi na čehoslovaškem obstojajo v glavnem iste stranke kot pri nas. Nekatere med njimi, kakor n. pr. narodno-socialistična stranka, stoje že dalje časa v medsebojnih stikih, druge stranke pa so si stike navezale ob tej priliki, kar je neprecenljive vrednosti. Po mojem mnenju bo potreba zveze med obema narodoma prešla v meso in kri takrat, kadar bomo imeli enotne stranke. To čutimo najbolj pri nas samih. Odkar imamo jugosl. narodni socialisti stike s čehoslovaškimi, odkar posečamo medsebojno kongrese in smo takorekoč ena stranka, vztrepetam ob vsaki neugodni vesti iz čehoslovaške republike, ki mi je istotako pri srcu kot naša Jugoslavija.

Zadovoljen sem, da sem se pri tej priliki seznanil z nekaterimi voditelji naše bratske stranke, ki mi osebno niso bili znani. Tako n. pr. sem se seznanil z bratom ministrom dr. Frankejem in br. ministrom Stříbrným, medtem ko poznam br. ministra Tučnyja že iz drugega strankinega kongresa v Ljubljani. Vredno se mi zdi omeniti, da je br. Tučný kot minister pošte predstavil kongresu organizacij poštinih nameščen- cev, ki se je vršil v onih dneh v Pragi.

K. Žnuderl — Maribor.

Moje pojasnilo.

(Nadaljevanje.)

Pravi simbol socialne pravičnosti leži v besedah Kristusovih »kar nočete da drugi Vam store, jim tudi Vi ne storite«. To seveda pri današnjih njegovih naslednikih ne drži in so izjeme prav redke. To vidič in vsestransko preganjan in zaničevanje razred neposedujočih je začel misliti s svojo glavo, kako bi se otresel nasilja buržujev; začel je misliti na svojo moč in ustanavljati delavska društva na podlagi socialističnih organizacij, ter se udeleževati vedno bolj in bolj v gospodarskem in političnem življenju. In velekapitalistične buržuje je postalo strah pred tem gibanjem delavstva. Da pa se zamorejo otresti te nevarnosti, so istotako začeli ustanavljati politične organizacije, kar jim pač kot kapitalistom ni bilo težko. Te njihove organizacije pa se ne zadovoljujejo s tem, da bi varovale kapitalistične interese, temveč hočejo obenem tudi voditi za nos ubogega delavca s praznimi obljubami. In kakor se je svoj čas pridružila rimsko-kat. duhovščina velekapitalu z mečem v roki, se je sedaj istotako pridružila politični borbi proti razredu neposedujočih delavcev. Ako ima človek priliko prisostvovati shodu SLS v mestu ali kakem večjem trgu, bo slišal kako gladijo govorniki »boljše sloje«, na kmetih pomilujejo posestnike, ki morajo plačevati »tako visoke« davke itd. Ko pa nastopi klerikalni govornik pred skupino delavstva, tedaj se na vse grlo udriha po frakirjih, visokih klobukih, po previsokih plačah uradništva itd. itd. Buržujem se grozi s krščansko revolucijo in ne vem, kaj še drugega, na drugi strani pa plačujcemu voditelju te stranke svojim delavcem naravnost škandalozne dnine po par kronic.

Prav isto je pri ostalih strankah, ki obračajo svoje oči na veliki kup bogastva in časti, neglede na to, je li to pridobljeno poštenim potom ali ne.

Pri tem pa je seveda tudi pogrešno mnenje, da naj bo razred neposedujočih organiziran strogo zase, ali pa naj se razdeli vse imetje bogatejših med ostale, tako, da bo imel vsak enako, kajti pameti in podjetnega duha si ljudje ne morejo razdeliti. In tako bi oni, ki so podjetnejši imeli v par dneh desetkrat več nego so prejeli na dan delitve. Mnogi bi delali in skrbeli, dočim bi drugi lenuharili in zapravljali, ter čakali na zopetno delitev premožnejših. Nadalje je napačno predstavljati si socializem v podobi diktature industrijskega delavstva nad vsemi ostalimi stanovi, ali takozvani diktat proletarijata, kajti to ni več pravo socialno urejenje ljudskih pravic. Pravilno socialno reformo današnjega režima je gledati v tem, da se človeško družabno življenje uredi tako, da se odpravi vse izkoriščanje velekapitalistov, ter da se jih primora k delu, da ne bodo živeli na račun drugih. Velika podjetja naj se socializirajo in pridejo iz rok privilegirancev v roke upravičencev (delavcev). Toda to je

mogoče izvesti le na podlagi povoljne organizacijske izobrazbe. Kakor se mora vsak vojak najpoprej izvečebati v rabi raznega orožja, tako se mora tudi politični vojak poprej izuriti za politični boj, ki ga zahteva moderni nacionalni socializem brez prelivanja krvi.

Taki socialistični preobrati naj bi se izvršili pri vseh narodih in v vseh državah sveta, kakorhitro je narod za to sposoben. Da se vtiče en narod v razmere drugega je popolnoma napačno, kajti socialno vprašanje posameznega delavca je predvsem vprašanje onega naroda, kateremu dotični delavec pripada. In ko so posamezne države urejene v socialnem smislu, tedaj si bodo brezdvomno znale tudi urediti medsebojne odnose. (Dalje prihodnjič.)

Politične vesti.

Agitatorji za Jeedesarje so dobili iz voilnega fonda mladoliberalne klike, ki šteje 21 mož, velikanske svote denarja za podkupovanje in pijančevanje v gostilnah. — Imamo priče, ki govorijo o slučajih po trideset tisoč kron za enega agitatorja. Vino teče v gotovih ljubljanskih krčmah v curkih. Gotovi agitatorji so permanentno na delu, dasi imajo svoja podjetja; pijani se preklajajo z ljudmi, od pijače in vpitja vsi zabuhli. — Srečna JDS! — Nesrečna mast, sladkor, moka in doklade za javne nameščence!

»Ima pare.« Sedanji režim stoji s svojo izumetničeno večino na zelo trhljih nogah. Z raznimi koncesijami, ki bodo stale državo t. j. davkoplačevalce težke milijone, se je povzpela večina vladinovcev do vladnih jaslí. Našim čitateljem je še gotovo v spominu, da so bosanski muslimani svoječasno za sodelovanje v takozvani vladni večini zahtevali med drugim tudi, da se ima bosanskim agom in begom izplačati več sto milijonsko svoto iz drž. blag. kot odškodnina za veleposestva, ki so bila razdeljena med delovno ljudstvo. Tudi nam je še vsem v spominu, da je del teh muslimanov, spoznavši gnílobo vladnega režima izstopil iz »delavne« večine ter napovedal režimovcem najostrejši boj, dočim je drugi del še dalje ostal pri vladnih jaslíh. Ker pa naš finančni minister včasih tudi za »državotvorno večino« nima razpoložljivih par v brezmejnih zneskih, se po navadi pripeti, da se prično taki »državotvorci« kujati in groziti, da zapuste vladna korita. Ker se pa »državotvorno« društvo radikalov in demokratov z mladinskimi priveski iz Slovenije vred dobro zaveda svoje dvomljive večine, ga bojažen, da bi morali zapustiti tudi samo vladna korita, tako prevzame, da ima ob takih prilikah odmah pare na razpolago — seveda ne za izstradano in obubožano delovno ljudstvo, za državne nameščence — ampak za skrahirano in namišljeno večino. Tudi te dni smo doživeli zopet en tak slučaj, ki jasno osvetljuje »državotvornost« takozvane večine. Ker finančni minister ni imel »pare« za izplačilo haka bosanskim veleposestnikom, sta zagrozila ministra Vilović in Omerović kot zastopnika vladnih muslimanov g. Pašiću, da gredo muslimani takoj iz vlade, ako se ne izp'ača

poslankinjo Zeminovo, ki je s svojim temperamentnim govorom množico naravnost elektrizirala. Poleg nje sva govorila brat Klofač in jaz, na kar se je jel pomikati velikanski spreved s številnimi zastavami in dvema godbama na Hradšane, kjer so bili pri predsedn. ČSR Masaryku jug. parlamentarci, da se pokaže, kakor je rekel br. Klofač v svojem nagovoru na gradu, da za čehoslovaškimi ministri, senatorji in poslanci, ki so za zvezo z Jugoslavijo, stoji tudi čehoslovaški narod. Narodno socialistična manifestacija je napravila na jugoslov. delegacijo mogočen utis.

Zborovali so tudi socialni demokrati, samo da se njihov tabor od daleč ni dal primerjati s taborom narodnih socialistov. Socialni demokrati mnogo izgubljajo. Na eni strani pristopajo h komunistom, na drugi strani pa k narodnim socialistom. V bodoče se jim bo težko držati, ker se marksizem ne da spraviti v sklad s patriotizmom.

Zvečer mi je tajnica sestra Metka Dudova sporočila željo okrajne organizacije Praha II, da se udeležim prijateljskega večera v Špirekovi restavraciji. Tamkaj sta imela lepe govore br. Bergel in Červinka.

hak, ker izgube vladni muslimani še zadnje svoje pristaje. Pašić se je seveda v zaveštil svoje »ogromne« vladne večine te grožnje tako zbal, da je takoj sklical ministrski svet na posvet, kjer je po daljši razpravi finančni minister izjavil, da ima vendar pare, ter se je na tej seji odobril kredit 28 milijonov za takojšnje izplačilo haka. Za »fikljanje« takozvane večine ima naša vlada vedno dovolj denarnih sredstev, za sestradanje javne nameščenice pa »nema para«! Delavno ljudstvo, zapomni si to početje vladnih mojstrov! Ne nasedi zapeljivim vabam režimovskih emisarjev, ki te poznajo samo ob času volitev! Kot en mož oddaj pri ljubljanskih občinskih volitvah svoj glas »Jugoslovanski zajednici«, katere prva in glavna naloga bo: razrušiti sedanjí gnilí režim ter vpeljati gospodarstvo poštenja in socialne pravičnosti.

Tudi to ne bo pomagalo! Nečastni smrtni in sramotnemu pogumu neizbrisno zapisani mladinski državotvorci se v svojih zadnjih življenjskih trenutkih oprijemljejo vseh mogočih sredstev, da si iz potapljalčje ladje rešijo vsaj golo življenje. Strah in bojazen pred predstoječo nečastno smrtjo jim je prešla že v vse ude, kajti dobro se zavedajo, da jim bo neizprosna usoda pretrgala pri ljubljanskih občinskih volitvah, 3. decembra t. l., zadnjo nitko, na kateri se binglja njihovo neslavno življenje. Toda namesto, da bi se dostojno pripravili na svojo skorajšnjo smrt, brizgajo še v zadnjih trenutkih strup in smrad okoli sebe. Kljub temu, da se dobro zavedajo, da jim je vsa poštena napredna javnost z gnevom in studom pokazala hrbet, da ima zadnje radi njihovega partizanstva, terorja, splošne korupcije in še nebroj takih lepih čednosti le še pomilovalen zasmeh in zaničljivo preziranje, niso prav nič izbirčni v uporabi sredstev, s katerimi naj bi se dala omamiti naša napredno misleča javnost. Na naravnost rafiniran način se skušajo obdržati naši centralistični mladinski režimovci na površju. Z neštevilnimi obljubami hočejo omamiti naša srca pred volitvami naše sestradane, raztrganice in obubožane javne nameščenice, katere že nad 3 leta prav pošteno vlečejo za nos. Obljuba za izboljšanje njihovega bednega položaja, ki je prava državna sramota in za katero so pred volitvami se dobrikajoči se režimovci v polni meri odgovorni, v njihovih glasilih dan za dnevom kar mrgoli. Širša nepoučena javnost, ki čita ta centralistična trobila z bombastičnimi nadpisi o reševanju gmotnega položaja javnih nameščencev, si mora vsekakor predstavljati, da se tem sestradanim rajam bliža zemeljski raj. V razširjevanju o vseh mogočih zemeljskih dobrotah, ki jih imajo pričakovati od zagovornikov sedanjega državo razdirajočega režima, se predvsem odlikuje v slovenskem jeziku izdajano in z raznimi fendi dvomljive proveniencije tundirano velesrbsko glasilo naših koritarskih mladincev »Jutro«. V tem centralističnem glasilu mrgoli dannadan obljub, ki naj bi preslepile sestradane nameščenice, da bi jih pri bodočih občinskih volitvah vpregli v svoj v blatu se pogrezajoči režimski voziček. Danes jim obljubljajo masti, da bi mogli skoro plavati v nji, jutri vam ima minister Gregor že pripravljenih kar 400 vagonov sladkorja, ki naj se skoro brezplačno razdeli med javne nameščenice, naslednjega

dne čitamo zopet, da odklanjajo demokratiški ministri vsako odgovornost pri vladnih poslih, če se ne ugotovi upravičenim zahtevam javnih nameščencev. Obljub tedaj kar na vagone, edino sredstva še niso imeli naši režimovci v svoji bistroumnosti, kako se naj živi z golimi obljubami. Sploh so se naši državotvorci iredno odločili do končanih volitev v Ljubljani za dnevno krmljenje javnih nameščencev z visoko donečimi obljubami. Na drugi strani so se pa z vso vehemenco vrgli na delo za uničenje in razkosanje njihovih strokovnih organizacij z ustanavljanjem takozvanih strokovnih političnih klubov, da jim s tem vzamejo zadnje orožje, ki ga imajo v strok. organizacijah, iz rok. Toda vsi njihovi naklepi se bodo izjalovili. Javni nameščenici niso čreda ovac, ki se da brez čepora gnati v klavnico. In ta odpor bodo pokazali strnjeno na dan obč. volitev ljubljanskih! *Brez pardona in usmiljenja bodo otisnili svoje režimske tirane, ki pijo njim in njihovim družinam kri že od tedaj, ko so se pririli k bogato obloženim vladnim jasim, srčno kri in jih puščajo lakote poginiti! In ta obsodba naj bo tako glasna, da jo bodo slišali tudi v Beogradu! Vrzite kot en mož svoje volilne kroglice v skrinjico »Jugoslovanske zajednice«! Zmaga Zednice vam je porok, da se zlomi sedanjí režim in z njim izginejo sokrivci tega režima, tako bi vam vendar enkrat napočilo boljše časi v naši ljubljani Jugoslaviji. Ne nasedite obljubam, ne pustite se terorizirati, ampak pokazite na dan volitev trdno voljo, da hočete enkrat za vselej pomesti z našim, nasilnim, korupcijskim in brezdomovinskim režimom! Da se pa naša srčna želja res izpolni, združite svoje glasove na »Jugoslovansko zajednico« ter brez izjeme vrzite volilne kroglice v skrinjico »Jugoslovanske zajednice«, ki je 4. v vrstnem redu! Se tako sirenske obljube mladinskih režimovcev, ki imajo — kot se sami večkrat hvalisajo — vso državno moč v malem žepu že nad 2 leti, ter so doslej še vedno pustili javne nameščenice na cedilu, pred vsakimi volitvami jih pa prav pošteno potegnili za nos, ne bodo zapeljale več našega največjega trpina! Mene, tekel, fares! žari na skrinjici »mladinovcev« in s temi besedami je zapečaten naša usoda, ki se bliža brzih korakov.*

Jedeesarska žaba se napihuje — in bo počila 3. decembra!

21 »zaupnikov« — pristašev »Jutrovske« kliče — ima nalog, naj med ljubljanskim občinstvom raznaša vest, da je mladim zmagavcem v Ljubljani »zasigurana«. Namen te otročje parole je prozoren. Sejati hočejo med somišljenike »Jugoslovanske zajednice« malo dušje in beganje, češ, vsakdo si bo mislil: Ako imajo jutrovske jedeesarske res že toliko glasov, potem oddam svoj glas raje tisti listi, samo da klerikalci ne zmagajo.

Temu nasproti pa objavljamo vsem ljubljanskim volilecem sledeče: »Jugoslovanska zajednica« bo zmagala prav gotovo in to z velikansko večino. O tem pričajo naši sestanki, naši shodi, vse razpoloženje in navdušenje med volilci. Ljudje se oglašajo osebno in pisмено ter zagotavljajo in prisegajo svoje glasove »Jugoslovanski zajednici«, in to ljudje, ki se jim čudimo, ljudje, nad katerimi bi jedeesarski strmeli.

su v Novem Sadu. Rekel mi je, da napravi na vsakega Čehoslovaka najslabši vtis nešteto nepopravljenih vagonov in lokomotiv po raznih jugosl. železniških postajah. »Ako bi se,« — tako je dejal — »našlo v Čehoslovaki na kaki postaji le pet neizkoriščenih vagonov, bi nastal velik kraval, ne samo v parlamentu, ampak v celi javnosti. Mislim sem si, ako bi se mogla prirodno bogata Jugoslavija administrativno, na organizatoričnem polju kosati s Čehoslovako, bi bila prva država v Evropi.« — Žalibog, da smo šli v tem oziru prej nazaj, nego naprej.

Dne 30. okt. smo se odpeljali v Plzen ter občudovali Škodove tovarne, kjer se popravljajo in izdelujejo vagoni in lokomotive (vsak dan se zgotovi ena!), topovi in municija. Dasi ne obratuje v polnem obsegu, zaposluje ta velikanski obrat nad 13.000 delavcev, ki so podeljeni v organizacije. Neki radikalni poslanec mi je rekel: »Tu se ustvarja država«. Ob misli, da je vsa ta produkcija namenjena v pokončevanje človeškega rodu, mi je postalo skoro temno pred očmi in mislil sem si, koliko koristnejšega bi se lahko izvrševalo za človeštvo mesto tega. Z druge strani pa sem prosteje zadihal, zavedajoč se, da sta

Da bo naša trditev še bolj jasna, pove-mo že dosednji uspeh naših neumornih delavcev in ugotovitev centralnega volilnega odbora.

Dr. Ravniharjeva grupa brez narodnih socialistov ima do sedaj na podlagi seznamov raznih korporacij, zavodov, trgovskih in industrijskih podjetij ter ustanovljenih krajevnih odborov svojih sigurnih volilcev 1800, dasi delo še ni končano; manjkajo še podatki raznih uradov ter obrtnišva. Pričakovati je od te strani še sigurno nadaljnjih 600—700 glasov.

Narodno-socialistična stranka ima dosedaj zagotovljenih nad 1400 sigurnih glasov, pri tem pa ji manjkajo še podatki iz treh volišč. Od teh je pričakovati se 300—400 glasov. Ako k temu pristemo še neopredeljenice, ki bodo tudi glasovali za »Jugoslovansko zajednico«, kar bo znašalo tudi okrog 300—350 glasov, dobimo volilni rezultat skupnih glasov za »Jugoslovansko zajednico« v iznosu nad 4000 glasov. To pa brez vseh onih, ki se bodo še prav gotovo premislili glasovati za napihujočo se mladinsko-jutrovska žabo, oziroma za klerikalne boljševice, to je takozvano »Zvezo deiov-nega ljudstva«.

Vsak prvošolec si pa zna izračunati trdi to, da je zmaga za demokratsko-jutrovska listo popolnoma izključena. Pomisliti je treba samo, da je pri zadnjih volitvah skupna demokratska lista (torej vstevši pristaje dr. Ravniharja) dobila 2800 glasov. Od teh so se ocepili dr. Ravniharjevi pristaši, ki jih je nad 2000. Kako naj tedaj zmagajo »Jutrovc«? To je tako jasno kot beli dan! »Jutrovc« se bodo že zadovoljili, ako bodo dobili še nekaj glasov manj, kakor Bernotova socialdemokratska skupina. Tako jim je pač usojeno! Da, »Jutrovska« žaba bo 3. decembra s 600 glasovi počila — taka bo njena »sijajna zmaga«. Za to bodo že poskrbeli ljubljanski volilci, ker bodo oddajali svoje glasove v 4 skrinjico, ki je zadnja in ki nosi ponosno ime »Jugoslovanske zajednice«.

S tem odo storili plemenito delo za vse sloje, ker bodo dvignili bat in pričeli pobijati koritarstvo, korupcijo, terorizem, partizanstvo, spekulantstvo z narodnim premoženjem in vse še ostalo zlo, ki ga je uvedel sedanjí režim, pri katerem sodeluje tudi naša jutrovska klika s svojim ministrom, ki ga hoče nasilno vzdržati.

S tem, da potolčemo v Ljubljani »Jutrovska« kliko, bomo zagurali tudi nedeljivost in samoupravo naše Slovenije, ter si zagotovili razvoj na kulturnem in gospodarskem polju.

Vsak delavec, vsak uradnik, vsak trgovec in obrtnik bo tedaj oddal svoj glas »Jugoslovanski zajednici«, ki bo ohranila našo narodno državo ter ji zagurala ugled, mestu Ljubljani pa omogočila zdrav razvoj in ji ohranila napredno lice.

Svetovni pregled.

RUSIJA.

Velika sovjetska Rusija. Ko so prevzeli boljševiki Rusijo, je razpadla v številne neodvisne sovjetske republike. Sedaj se bodo te republike zopet združile v eno samo. Tako bo Rusija zopet enotna, kakor je bila pred preobratom.

Čehoslovaška in Jugoslavija tudi v tem oziru preskrbljeni in pripravljeni za vse slučaje, da branita svojo svobodo in samostojnost. Cel čas je bil z menoj br. posl. Patajdl, ki je izvoljen od strani legijonarjev.

Zvečer sem v nar. soc. političnem klubu referiral o situaciji v Jugoslaviji in o razvoju naše stranke, zlasti v južnem delu države, kajti našim bratom, čehoslovakijskim socialistom, leži zelo pri srcu razvoj naše stranke, soglašajo pa tudi z našo taktiko, dobro vedoč, da so v Jugoslaviji druge razmere nego v napredni Čehoslovaki.

Zadnji dan, t. j. 31. oktobra pa sem si v spremstvu bratov Trnobranskega in Slavička ogledal strankine gospodarske inštitucije in mladinski sekretariat, kjer so mi dali s seboj nešteto brošur, ki so izšle v založbi »Mladih Proud« in kjer so se zelo interesirali za kongres jugoslov. nar. socialistične omladine, ki se bo vršil bodočo spomlad. Nadalje sem si še ogledal tiskarno glavne strankinega organa »Češk. Slova«, sekretarijata poedinih strok. organizacij, med katerimi sta najjačji kovinarska in železničarska, in končno glavni strankin sekretariat, kjer sem se sešel z glavnim

Rusija zahteva Besarabijo. Rumunija je vzela Rusom veliko pokrajino, Besarabijo. Sedaj jo zahtevajo Rusi energično nazaj in sicer, kakor je to navedeno v pogodbi z dne 5. marca 1918, tekem dveh mesecev.

ITALIJA.

Jaz Mussolini...

Mussolini je sklical pretekli teden laški parlament. Ves svet je nestrpno pričakoval, kaj bo poslanecem povedal. In ta radovednost ni bila zastonj. Tako, kakor je govoril Mussolini svojim laškim poslancem, še ni govoril noben ministrski predsednik.

Najprej jim je povedal, da je sklical parlament iz same vljudnosti in ni potrebno, da bi mu bili poslanci za to hvaležni. On poslancev sploh ne rabi. Ako mu bodo odobrili, kar jim bo predlagal iz same vljudnosti, je prav, ako pa tega ne mislijo delati, jih bo enostavno razgal. In zbornica mu je — ploskala. Potem je govoril na dolgo in široko o zunanji politiki in notranjih razmerah. O Jugoslaviji je rekel, da so razmere med Jugoslavijo in Italijo korektne. K debati o njegovem govoru se je oglasilo 52 poslancev. Mussolini pa jih je zavrnil: Gospodje, ne govorite še naprej narodu; 52 govornikov je preveč, bolje bo, da delamo! —

Interesantno je bilo, da so poslanci sprejemali Mussolinijeve nečuvane surovosti popolnoma mirno in da se ni nihče ganil, ko se je iz poslancev naravnost norčeval.

Razumljivo je, da pišejo o tej nepriemni Mussolinijevi surovosti vsi listi. Turinska »Stampa« pravi n. pr.: »Vsak parlament ima tako vlado, kakršno zasluži.« — Pa bo res imela prav!

GRČIJA.

Zadnje kraljeve besede. O kralju Konstantinu, ki je moral zapustiti pred nekaj mesci grški prestol, piše pariški tednik »L'Europe Nouvelle«: Konstantin, sin Danca in Rusinje, je ostal grškemu narodu vedno tuj. Ko se je pobiral neki davek, katerega tujcem ni bilo treba plačevati, sem vprašal svojega grškega prijatelja, če tudi kralj plačuje ta davek. »Ne,« mi odgovori. »Zakaj ne?« »Ker je inozemec...« Ministre je smatral kot svoje hlapce. Zlasti je sovražil Venizelosa. Ko se je vrnil iz preživetja zopet na prestol, si je pustil takoj izplačati civilno listo za ves čas svoje odsotnosti. Kmalu nato si je pustil civilno listo potrojiti. Ko je potem grška valuta padla, so mu morali izplačevati civilno listo v zlatu. Slednjič ga je doletela usoda. Ko je bil grški ministrski predsednik v Londonu, so mu tam namignili, da bo moral Konstantin ostaviti prestol. V tem smislu je pisal domov. Ministri so bili v veliki zadregi. Kdo naj to pove kralju? O takih prilikah je postal namreč kralj silno surov. Govori se, da so ministri zrebali, kdo naj gre k njemu. Kraljev osebni prijatelj se je podal v grad. Kralj je precital pismo in čisto mirno rekel: »V r... me piši!« Odposlanec ministrskega sveta, ki je pričakoval vse kaj druge

Zlasti poslednji se je živo spominjal našega drugega kongresa v Ljubljani, ki se ga je udeležil s čehoslovaško delegacijo.

Naslednjega dne je bil na programu izlet v Kralovi Hradec, da si ogledamo nekatera tamkajšnja gospodarska podjetja. V mojem spremstvu je bil br. poslanec Trnobransky, sobojevnik in sotrpni brata posl. Spatnyja. Na železniških postajah, kjer nas je narod pozdravljaval, je bilo povsod videti mnogo narodnih socialistov z rdečimi in belimi nageljni v gumbnicah. Istotako sem bil tudi v Kralovem Hradcu, volilnem okraju bratov Trnobranskega in Uhlíra, takoj obdan od zaupnikov narodno-socialistične stranke oziroma omladine, v katerih spremstvu sem se nahajal, ko smo si ogledali mestno elektrarno, kjer je vse delavstvo organizirano v nar. soc. organizacijah. V spominu mi bodo ostale tudi prireditve ljudskošolske dece na čast jugoslov. gostov, nadalje poset v gospodarski šoli v Strežamih in odhod iz Praskačke.

Ko smo se zvečer vračali v Prago, sem izpraševal brata Trnobranskega, kak vtis je dobil o Jugoslaviji, ko se je nedavno mudil na novinarskem kongre-

tajnikom bratom Šolcem, kateri je izrazil željo, da bi se vršil naš strankin kongres ob istem času kakor mladinski, da bi ne mogli češkoslov. narodni socialisti s posebnim vlakom udeležiti obeh naših kongresov.

Naglašam, da sem si mogel samo mimogrede in le deloma ogledati ustanove naše bratske stranke, katere organizacija je veličastna, vsega mi ni bilo mogoče videti, ker sem se moral držati skupnega programa z ostalimi tovariši jugosl. poslanci. Toda kar sem videl, je napravilo na me velik vtis tako, da sem takoj sklenil o prvi priliki podati se za nekaj tednov na Čehoslovako, da natančno in v interesu jugoslov. nar. socialističnega gibanja proučim organizacijo naše bratske stranke.

Na koncu bi rad povedal še to, da voditelji čehosl. nar. soc. stranke odobravajo naš nastop pri ljubljanskih občinskih volitvah, ki je bil mogoč na osnovi zagrebške resolucije. Zakaj zagrebški kongres in njegove zaključke so pozdravili vsi češkoslovaški vodilni politiki, ker se je izrekel proti korupciji ter za sporazum in napredek naše jugoslovanske države.

ga, se je ojunail in rekel: »Ne samo Gunaris, vsi ministri smo mnenja, da se morate odpovedati prestolu.« Kralja to ni spravilo iz ravnotežja, čisto mirno se je odrezal: »Piš' te me vsi skup.«

NEMČIJA.

Nemško pismo.
(Od našega dopisnika.)

Berlin, dne 19. nov. 1922.

Prav rad se odzovem Vašemu vabilu. Poročal bom »Novi Pravdi« večkrat o dogodkih, ki bodo sigurno zanimali vse čitatelje. — Kljub temu, da je bila Nemčija v svetovni vojni poražena, je danes takorekoč središče vseh svetovnih dogodkov. In od razvoja razmer v Nemčiji je v veliki meri odvisna prihodnost Evrope.

Nemčija živi v veliki gospodarski krizi. Izgubljena vojna in ogromne vojne odškodnine, ki jih zahteva ententa, so omajali temelje nekdanjega gospodarsko in politično tako močne države. Danes se mora resno dvomiti, bo li mogla Nemčija plačati zahtevano vojno odškodnino. In če tega v resnici ne bo mogla, kaj potem? Odgovora na to ni hče ne ve. Le slutiti se lahko, da bodo posledice za entento, kakor za ostalo Evropo naravnost katastrofalne.

Vojna odškodnina, za katero barantata med seboj Nemčija in ententa že od tistega časa, ko se je sklenil mir, seveda tudi močno vpliva na notranje politične razmere v Nemčiji. Vse vladne krize, ki so od preobrata pa do danes nastale v Nemčiji, so imele svoje vzroke v prvi vrsti v plačevanju vojne odškodnine. Velik del nemškega naroda je prepričan, da bo Nemčija morala plačati vojno odškodnino in da se je nemogoče temu izogniti. Ta del nemškega naroda pa se zopet deli v dva tabora, ki sta si nasprotni misli v tem, kako bo mogoče dobiti sredstva in kako se bo plačevalo. Drugi del nemškega naroda, ki je danes še v manjšini, pa stoji na stališču, da naj Nemčija sploh nič ne plača. Nemčija naj uporabi samo pravi trenutek in naj udari, prilično tako, kakor je to napravil Kemal paša. Ta misel se zdi smešna, toda da jo njeni privrženci jemljejo povsem resno, je nam v dokaz dejstvo, da je ravno ta del nemškega naroda povzročil svetovno vojno, in čisto mirno lahko trdimo, da je pripravljen napraviti drugo evropsko klanje tudi sedaj. Toda trenutno so ti ljudje, kakor rečeno, še brez potrebnega vpliva. Nemška vlada je še danes v rokah »struje«, ki hoče plačati, kar zahteva ententa. Vendar pa se sučejo razmere nekam čudno.

Po preobratu, takrat, ko je bila Nemčija poražena in ponižana, je zbežal prvi njen cesar Viljem II. Vsi vojni hujšaki so se poskrili in Nemčijo je rešila tedaj v prvi vrsti socialna demokracija. Nemške socialne demokrate si ne smete predstavljati kot internacionalce. Nemški socialni demokrati so nacionalni do mozga. Večkrat sem imel priliko govoriti v vplivnimi možni socialne demokracije, toda reči moram, da se, kar se tiče narodnega šovinizma, čisto nič ne ločijo od najhujših nemških nacionalcev. Nič nenavadnega tudi ni, da naleti človek na kakega socialnodemokratskega imperijalista. Nemški socialni demokrati so se dobesedno žrtvovali za državo. Po preobratu bi bili mogli napraviti čisto kaj drugega. Toda oni iz Nemčije niso hoteli napraviti druge Rusije. Sledili so svojim voditeljem ter trezno in mirno delali na prehodu iz kapitalističnega v socialistični družabni red. Reči se mora, da so delali izborni in da je proletarijat voditelj tudi razumel. Socialna demokracija si je ustanovila v Nemčiji take postojanke, ki bodo zdržale tudi najhujše boje in če bi se tudi v doglednem času porušil pohod reakcije, nemška socialna demokracija bo ta pokret gotovo paralelizirala.

Socialni demokrati so bili od prevrata sem skoraj v vsaki vladi. Tudi sedanjo vlado, ki je bila sestavljena iz cetruma, demokratov in socialnih demokratov, so z vso močjo podpirali. Toda kljub temu, da so imele te tri stranke v parlamentu mogočno večino, je morala vlada odstopiti. Vzroke je iskati tudi pri tem odstopu v nesoglasju glede vojne odškodnine, vendar pa je vplival topot že tudi drugi vzrok, ki je pa razvijajoče se razmere v Nemčiji silno značilen. Povedal sem že, da

si je ustvarila nemška socialna demokracija izborne in trajne pozicije, ki niso več odvisne od kake konjunktore, temveč tvorijo trajno moč. To so že jasno pokazale volitve v saški deželni zbor, ki so se vršile začetkom tega meseca, in ki so prinesle socialni demokraciji — štiri leta po revoluciji — upoštevane vredne uspehe. Socialna demokracija od revolucije sem ni nazadovala, kakor je to z gotovostjo pričakovalo vse meščanstvo, temveč je celo pridobila. Velekapital, ki je prestal prvi strah in si polagoma prisvojil zopet merodajen vpliv na gospodarstvo, se pripravlja sedaj na boj za politično moč. In najbolj na potu mu je socialna demokracija. Izriniti socialno demokracijo iz vlade, ji vzeti ves vpliv, ki ga si je znala pridobiti od prevrata sem, je namen v politiki se pojavljajočega velikega kapitala. Veliki kapital je politično organiziran v nemški ljudski stranki. Radi vprašanja vojne odškodnine se razmišlja v Nemčiji že dolgo o takozvani veliki koaliciji. Da bi nastopila na zunaj kolikor mogoče edina, bi se naj združile v skupni vladi vse stranke, ki stoje na stališču, da je treba vojno odškodnino tudi plačati. Da postane torej ta velika koalicijska dejstvo, bi bilo treba, da vstopi v vlado tudi nemška ljudska stranka. Tako bi zastopala vlada vse stranke, razum nacionalcev, ki sploh nočejo nič slišati o kaki vojni odškodnini in pa nekaj prismojnih komunistov. Pogajanja za veliko koalicijsko se vrše že dolgo. Socialni demokrati sprva tem pogajanjem niso bili naravnost nasprotni, centrum in demokrati pa so delali na vso moč, da bi se pogajanja srečno končala. Socialnim demokratom bi bilo silno težko stopiti v vlado z zastopniki velikega kapitala, pa menda bi to z ozirom na zunanji položaj še vendar le storili, saj so doprinesli od prevrata sem dovolj žrtev, ne da bi to njihovi stranki škodovalo. — Toda vmes je prišel Stinnesov govor, ki zahteva, da se mora odpraviti osemurni delavnik, odpraviti pa se morajo tudi vse nagrade za nadosemurno delo. S tem je bilo seveda vsako pogajanje onemogočeno. Sedeti v vladi, ki naj odpravi največjo revolucionarno pridobitev, te žrtve socialni demokrati niso mogli in tudi niso smeli doprinesiti. Ker pa sta bila centrum in demokratska stranka za to, da mora nemška ljudska stranka na vsak način v vlado in se ministrskemu predsedniku dr. Wirthu ni posrečilo spraviti socialne demokrate in ljudsko stranko pod en klobuk, je podal ostavko.

S tem se začena za Nemčijo huda politična kriza. Da si noben aktiven politik ne upa rešiti teh nastalih zapletov, je dokaz okolnost, da je državni predsednik ponudil sestavo vlade izven dnevne politike stoječemu možu. Ta mož, Cuno, vplivna oseba v nemškem trgovskem svetu, bi naj napravil čudež in z izven parlamenta stoječimi merodajnimi možmi sestavil vlado omejenih štirih strank. Možu se to ni posrečilo in je vrnil ponudbo državnemu predsedniku.

Namera velikega kapitala proti socialnim demokratom je očitna. Spraviti jih v veliko kapitalistično vlado ter jih tako diskreditirati pred proletarijatom. Ako pa odklonijo sodelovanje, se jih vrže iz vlade in spravi ob vpliv. Na drugi strani pa čakajo reakcionarni nemški nacionalci in nekam čudno se že ponujajo, da se jih sprejme v vlado. Počasi prihajajo na dan stvari, ki so se že dolgo pletle za kulisami. Reakcija se pripravlja v Nemčiji na pohod. Interesantno je vedenje centruma (klerikalcev), ki na zunaj koketira z socialnimi demokrati, za kulisami pa pridno kuje reakcionarno železo.

Anglija.

Volitve. Volitve v angleški parlament so končane. Izid je tak, kakor se ga je pričakovalo. Vendar pa ni šlo brez večjih iznenadenj. Prvo iznenadenje je bila velikanska zmaga angleške delavske stranke. Delavska stranka, ki je imela v starem parlamentu 74 poslancev, jih je izvolila v novi parlament 141. Ta uspeh je Angleže tako presenetil. Angleški meščanski listi so sicer že prej naznanjali, da bo dobila delavska stranka veliko mandatov. Toda s številnimi mandati del. stranke so le strašili svoje volilce, da bi jih tako

privabili na volišče. Končni izid s 141 mandati, pa jim je precej zaprl sapo. Vsi veliki časopisi sedaj po volitvah ugotavljajo veliki pomen delavske stranke v angleškem političnem življenju ter pristavljajo, da bo morala angleška politika od sedaj naprej pač v veliki meri upoštevati zahteve delavskih slojev. Delavska stranka pa ni močna samo po številu, njena moč obstoji v prvi vrsti, kakor pišejo angleški listi, v kakovosti poslancev. Brezdvomno je, tako piše največji angleški list »Times«, da ima delavska stranka najboljše poslance.

Drugo iznenadenje je poraz Lloyd Georgejeve stranke nacionalnih liberalcev. Da bo Lloyd George pogorel, to se je pričakovalo, toda da bo naravnost poražen, to je presenetilo. Veliki državnik, ki je vodil angleško politiko dolgo vrsto let in to v najtežjih časih, v časih svetovne vojne, in ki je bil po vojni, do zadnjih tednov najvplivnejša oseba sveta, je dobil od svojega ljudstva nezaupnico. Njegova stranka je dobila le 52 poslancev.

Zmago so odnesli konservativci. Dobili so 345 poslancev, torej več, kakor vse druge stranke skupaj. Narodi si žele mir in miren razvoj. Miren razvoj je jamčila Angležem v prvi vrsti konservativna stranka, zato so po večini njej oddali svoje glasove. Seveda so vplivale na volitve tudi ogromna sredstva konservativcev, ki jih predstavljajo angleško plemstvo in veliki kapital. Pa tudi časopisje je večinoma v konservativnih rokah. Nazadnje je igral veliko vlogo tudi skrajno nazadnjaški volilni red. Ako nastopi kje več kandidatov je izvoljen tisti, ki je dobil največ glasov. En tak slučaj: V Hundersfieldu je dobil liberalni kandidat 15.879, konservativni 15.212, kandidat delavske stranke pa 15.673 glasov. Izvoljen je bil kandidat liberalne stranke z 206 glasovi večine, proti prvi večini 30.885 glasov, ki je dvakrat večja, kakor število njegovih glasov.

Da bi imeli na Angleškem propore, bi volitve izpadle seveda čisto drugače. Le po angleškem volilnem redu pa je bilo mogoče, da so dobili

konservativci s 5,737.097 glasovi 345 mandatov,
delavska stranka s 4,345.549 glasovi 141 mandatov,
neodvisni liberalci z 2,747.868 glasovi 57 mandatov,
nacionalni liberalci z 1,567.685 glasovi 52 mandatov,
razne stranke z 1,053.652 glasovi 20 mandatov.

Povprečno je bilo torej potrebno za konservativnega poslanca 15.237, za poslanca delavske stranke 27.956, za nacionalno liberalnega 27.204 in za neodvisno liberalnega poslanca 41.627 glasov. Delavska stranka ter neodvisni liberalci imata skupaj 7,093.417 glasov, pa le 198 poslancev, medtem ko imajo konservativci skoraj poldrugi milijon manj glasov pa 345 poslancev. Tak volilni red ni pravičen, je jasno.

Volilcev je bilo 21 milijonov, volilo pa jih je le okrog 13 milijonov.

Poročila z dežele.

Litija. Poročali smo že o razpravi, ki je bila pri nas v zadevi skrčenja obrata. Sedaj čakamo vedno, da nam ravnateljstvo odgovori. Ker čas poteka, se obračamo javno na delavski odsek pokrajinske uprave s prošnjo, da reši zadevo ter zdrami naše ravnateljstvo. Vojstvo NSZ prosimo, naj energično nastopi v tej zadevi.

Celje. — Izobraževalno društvo »Bratstvo« v Celju sklicuje za petek dne 1. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih gostilne »Wilson« izvanredni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva; — 2. volitev odbora; — 3. konstituiranje odsekov a) tamburaškega, b) dramatičnega, c) pevskega, d) izletnega; — 4. slučajnosti. — Udeležba vsakega člana dolžnost! — Rudolf Dobovišek, t. č. predsednik.

Dravograd. V nedeljo dne 19. novembra se je vršil v prostorih hotela »Balkan« sijajen shod NSS, ki je bil jako lepo obiskan. Shod je otvoril železničar Mlač, ki je pozdravil vse navzoče ter predal besedo tov. Dobovišku, ki je nato v poljudnem poldrugournem go-

voru razvil program NSS ter obenem namesto zadržanega tov. narodnega poslanca Brandnerja orisal politični položaj v naši državi. Za svoja izvajanja je žel vsestransko navdušeno odobranje. Po njegovem govoru se je pri glasilo nad 20 novih somišljenikov ter se je takoj za tem vršil ustanovni občni zbor krajevnih organizacij NSS Dravograd — Meža, pri katerem je tov. Dobovišek očrtal naloge krajevnih organizacij in razložil organizacijski red stranke ter njen razvoj. Pri tozadnjih volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: Mlač Ivan, progovni čuvaj, predsednik, Nabergoj Danilo, učitelj, podpredsednik, Jošt Evstahij asistent juž. žel., tajnik, Glogovšek Anton, poštar, blagajnik, Gomilšek Izidor, cestni mojster in Pintar Miha, prog. mojster kot odbornika, za odboroze namestnike pa Mikoš Martin, asistent juž. žel. in Zupančič Matija, sprevednik drž. žel. Imena izvoljenih odbornikov so nam porok, da je krajevna organizacija Dravograd — Meža v trdnih rokah. Ob enem je ustanovni občni zbor krajevnih org. Dravograd — Meža enoglasno sklenil, da pristopi k okrožni organizaciji v Celju in to iz tehničnih razlogov. Končno se je izrekla zaupnica vodstvu NSS in obema tov. poslanca na kar je tov. Mlač zaključil tri ure trajajoči shod, oziroma občni zbor. Tov. Dobovišek je ob koncu še pred odhodom pozival vse navzoče, da pri občinskih volitvah v Dravogradu, ki se vrše 10. decembra oddado svoje glasove za združeno narodno listo in na ta način rešijo narodno čast obmejnega Dravograda. — Pozdravljamo našo novo organizacijo ob severni meji ter ji želimo obilo uspeha!

Zagorje ob Savi. — Stanovanjska miserija je v našem Zagorju vedno večja. Vsled tega, kar so prenapolnjena delavska podstrešna in podzemeljska stanovanja so se jele razširjati med šolsko dečo razne bolezni in mrčes, Tolažba, da bo v dveh mesecih stanovanjska beda odpravljena, ker gradi »trboveljska« dve delavski hiši, je pesek v oči, ker manjkalo bo še vseeno 120 stanovanj za rudarske rodine. — Zagorje dobi sredi decembra t. l. električno luč; napeljava ene svetilke v stanovanje stane povprečno 850 K. »Trboveljska« gradi značno železnico iz kamnoloma »Kisovec« v Kotredež. Ravnateljstvo »trboveljske« je prepovedalo vdovam in ubogim železniškim uslužbencem pobirati odpadke premoga, ki drče z želez. vozov. Ta socialni ukrep je izposloval baje inženir Slovenec-demokrat in njegov oproda.

Ptuj. Človekoljubje ptujskih demokratov. Vsem Ptujčanom dobro znani stari Kociper je moral s trebihom za kruhom. Bil je to vsega spoštovanja vreden starček, ki je 24 let služil slovenski hranilnici in posojilnici, ki ima svoje prostore v Narodnem domu. Vsled starosti in še bolj zaradi stradanja, zapustil je svoje službeno mesto, ker s 900 K na mesec pač ni mogel izhajati. Vzel ga je k sebi neki sorodnik, tovariš iz Šiške. Skandal je to za denarni zavod, ki ima letno nad 60 milijonov prometa, da svojega zvestega uslužbenca, h koncu njegovega življenja tako nečloveško plačuje za službo, ki jo je vršil deloma tudi ponoči. Za 30 K dnevnihi si kupi človek komaj eden kilogram suhega kruha. Kje je pa vse drugo? To ni mar JDS odbornikom in nadzorstvu posojilnice! Delavstvo si pa naj zapomni take »rodoljube«. Nekateri izmed teh gospodov se niso sramovali »gratis« iz občinske preskrbovalnice jemati živila, kljub njihovim dobrim zaslužkom. Ubogega starčka pa, ki je pustil v službi svoje najboljše moči, so pustili stradati, da bi bil skoraj lakote poginil, ako bi se ga ne usmiliili dobri tovariši. Vlogo, ki jo je naslovila v tej zadevi krajevna organizacija NSS na odbor posojilnice že pred enim letom, so spravili v koš.

In vino veritas. V pozni uri je kričal znani gospod v gostilni Vuk »Verma šon cajn!« Ste li čitali »Novo Pravdo?« Namreč tisto, ki je prinesla odgovor na »Jutrovo« napad na naše tovariše, da je omenjeni zastopnik JDS v Ptuj, sokol itd., ko je bil vjet v Italiji, na shodu govoril proti zbiranju Jugoslovanskih legij ter agitiral za Avstrijo! Sedaj pa zopet grozi, ta »mladin« našim povsem idealno požrtvovalnim tovarišem.

Split. Pri nas se kaj lepo razvija narodno-socialistična organizacija pod vodstvom neumornega predsednika tov. Tartaglie. V vseh krajih se redno prirejajo članski in javni sestanki. Tudi je naša čitalnica kaj dobro obiskana in se tu vrše vsi sestanki, seje in druge prireditve narodnih socialistov. V najkrajšem času se prične izdajati narodno-socialistično glasilo »Borba«. Pozivamo tovariše v Sloveniji in sploh v vseh naših pokrajinah, da podpro naš novi list in si ga naroče. Naroči se lahko tudi v Ljubljani pri tajništvu NSS. Narodno-socialistična ideja naj živi!

Tedenske novice.

»Jugoslovanska zajednica« ima prihodnje dni sledeče volilne shode. V soboto 25. t. m. za Dvorski okraj v gostilni Rutar, Tržaška cesta; za Št. Jakobski okraj v gostilni Lozar, Rožna ulica; za Št. Peterski okraj gostilna Pua, Vidovdanska cesta 1; za Trnovo v gostilni Soklič, Pred konjušnico — povsod ob osmih zvečer; v nedeljo 26. t. m. za Št. Jakobski okraj v gostilni Česnovar, Dolenjska cesta — ob polenajstih dopoldne; v ponedeljek 27. t. m. za Št. Peterski okraj v hotelu Lloyd, Sv. Petra cesta; v torek 8. t. m. za Poljanski okraj v gostilni Lisjak, Mesarska cesta 2; za Šiško v gostilni Kolenc, Kavškova cesta. — Somišljeniki skrbite za to, da bodo vsi shodi kar najbolj obiskani.

Sestanki »Jugoslovanske zajednice« se je vršil v torek dne 21. t. m. v gostilni pri Anžiču, Hradskega vas, ter je bil izvrstno obiskan. Poročala sta tovariša Podbevšek in Babnik. Vsi volilci so se enodušno izrekli za »Jugoslovansko zajednico«.

Višek nesramnosti so objave dr. Žerjava, oziroma njegove jutrovske klike, ki izrablja od javnih nameščencev baje »izraženo zahvalo« ministru za socialno politiko dr. Žerjavu, za vse »dobrote«, ki jih je preskrbel ta gospod državnim uslužbencom. Da, to je višek nesramnosti, ako minister take, za svojo osebo prejete zahvale izroča javnosti. Da, nesramno je to, ako se mora gospod minister na ta način sam hvaliti, namesto, da bi sploh vsako zahvalo odklonil v zavesti, da je opravljal le svojo dolžnost, ako je res kaj storil za take trpine. Nesramno je to, da se podpiše nekaterih javnih nameščencev s to objavljenjo zahvalo zlorablja v volilno agitacijo, da se s tem farba ljudi, češ — pogledite no, saj so še tudi Lilleg, Zorko, Benedičič in drugi postali »Jutrovci«. — Da, to je nesramno, nemoralno, to je politična zloba, ki se je more posluževati le oni, ki stavi v obup vse na eno karto. — No, in »Jutrovci« so že izgubili tla, oni so v mlaki, kjer bodo utonili še pred 3. decembrom. Poslušajte se lahko še takih zahval, še takega terorja in nasilja — vse to nič ne pomaga. Jutrovci so bili — dr. Žerjav kot minister in politik — je bil!

Mladinski teror! »Jutrovci« terorizirajo uradništvo, obrtnike in trgovce — sploh vse, kar ne trobi v njih rog. Dogajajo se slučaj, da groze trgovcem z brezobzirnimi davki, da uradništvo pritiskajo ob tla in jim groze s prestavljanjem itd. Vsem tem bodi povedano, da »Jutrovci« ne bodo imeli več časa in tudi nikdar več prilike izrabljati svojo moč in terorizirati. Z dr. Žerjavom vred so propadli, njihove »slave« je konec. Lepo je bilo, še lepše bi bilo, a ta prokleti Radič jim je zmešal štrono. — Vlada gre, sledila ji bo druga, ki pa bo samo izvedla volitve. — Vse jutrovske grožnje so torej brezpomembne, kakor morska pena.

Nova »Jutrovska« agitacijska metoda. Jutrovske agitatorji trosijo med ljubljanskimi volilci novo senzacionalno vest, da se je Narodno-socialistična stranka ločila od dr. Ravniharjeve skupine, to je, da je izstopila iz »Jugoslovanske zajednice«, ter se priključila Jugoslovanski demokratični stranki — k zloglasni mladinski jutrovske kliki. Naše volilce in somišljenike opozarjamo na to, ter obenem izjavljamo, da Narodno-socialistična stranka odločno stoji za »Jugoslovansko zajednico« in da je ni sile, ki bi jo dovedla do tega, da jo zapusti. Narodno-socialistična stranka ostane tedaj z dr. Ravniharjevo skupino v Jugoslovanski zajednici in nastopi na dan 3. decembra kot mogočna enotna fronta proti mladinski kliki in klerikalnim boljševikom.

Dr. Perič odstopa kot kandidat za župana v korist klerikalca dr. Stanovniku. To vest smo prejeli danes zopet od take strani, ki je prav gotovo v vseh dogovorih v tem bloku natančno poučena. — Dr. Perič hoče biti pa kaj več — minister! — Bomo

videli! — To naj bo ljubljanskim volilcem razjasnjeno, da bodo vedeli, kako se za njihovim hrbtom mešetari.

Vroča kaša za »Jutrovce« se kuha, kakor se nam je zaupno namignilo. Radovedni smo, če jo bodo snedli.

Svet se je zmešal — Antikrist prihaja! »Ježeš, ježeš, zdaj pa bo kmalu konec sveta«, vpije stara ženica. »Kaj pa je mam'ca, da tako vpijete,« jo vprašam sočutno; poznam jo še iz svojih otroških let. »Kaj bi ne, o Marija, pomagaj, zdaj bo konec.« »Kaj se vam meša?« »Nič meša, meni že ne, onim, onim se meša.« »Komu?« »Oh duhovnim gospodom se je zmešalo, zdaj bo pa konec. Star pregovor pravi...« »Čenčal!« »Nič čenčal, ljubi moj gospod. Moja stara mati so mi povedali, da bo prišel tedaj, ko se bo duhovnim gospodom zmešalo, antikrist in potem bo konec sveta.« »Kaj res?« »Prav res, gospod.« »No, in kako je to, da se je duhovnim gospodom zmešalo in da prihaja antikrist?« »Veste, to je takó! Ježeš, ježeš, mene je kar strah to povedati.« »Ali se je Vam tudi zmešalo?« »Ne, ne gospod, oh ta strah, konec bo!« »No, glejte mamica, mene to tudi zanima, saj sem tudi jaz kristjan in če bo konec, bi se tudi jaz rad pripravil na smrt.« »Volitve bodo.« »No, in...« »Zadnjič so tudi bile volitve.« »No, in...« »Veste, ko so bile zadnjič volitve, so mi duhovni gospod rekli, da moram pregovoriti moža, da voli samo krščanske može, pod smrtnim grehom in za večno srečo duše ne sme voliti komunistov. Komunisti so antikristi. In če te antikriste premagamo, ne bo še konca sveta in odrešenje naših duš bo prav lahko. Tam, kjer je napisano Lemež in Perič, so rekli duhovni gospod, tam je antikrist pokopan. In včeraj, ko sem ravno malo pospravila, sem šla okoli hiše, da malo pomolim — veste drugače človek nima časa — pa pridejo ravno duhovni gospod mimo in mi pravijo, da naj pregovorim moža, da pojde čisto gotovo volit in da mora pod smrtnim grehom in za večno dušno srečo voliti delovno ljudstvo. Dali so mi listek, na katerem — tako so rekli — so napisani vsi župani, ki jih bomo volili. Prav lepo sem se jim zahvalila ter poljubila roko. Bog mi ta greh odpusti, saj nisem vedela, da so že zmešani.« »No, ko je prišla zvečer naša Lojzka, o to vam je brihtna punca, domov, sem ji seveda takoj povedala, kaj so duhovni gospod rekli in da opraviva skupaj večerjo pobožnost, sem ji dala listek, da ga prečita. In komaj sva napravile križ in je Lojzka pričela, ježeš, ježeš, še danes se vsa tresem, o Marija, kaj bo to, konec, konec in tako nepripravljeni smo uhuu, uhuuuuu, uhuuuuu...« »Kaj se pa jokate?« »O, moja stara mati, ta je vse vedela, uhuu, uhuuuu, uhuuuuu...« »Pomirite se, mamica, pomirite! Kaj pa je stalo na listku?« »Kaj je bilo, uhu, uhuuuuu... bog in vsi svetniki, pomagajte, antikrist je bil, uhu... uhu... uhuuuuuu, kar dva sta bila, uhu... uhuuuuu...« »Kako to?« »Najprej je stalo Perič, potem pa Lemež. Takoj sem si bila na jasnem, da se je duhovnim gospodom zmešalo, in moja stara mati so rekli, da tedaj, ko se bo duhovnim gospodom vera zmešala in bo strašil po svetu antikrist, tedaj bo konec sveta. In sedaj se je to zgodilo. Včeraj in danes že cel dan molimo. Bog pomagaj našim grešnim dušam, gospod, na tem svetu se ne vidiva več. Zdaj moramo pa hiteti, od treh do štirih molimo litanije vseh svetnikov za nas, in od štirih do petih rožni venec za pamet duhovnih gospodov.« — — —

Coprnlja. — Pred nekaj dnevi, ko je pisalo »Jutro« o sestanku J. Z., je trdilo, da je salon pri Mraku skromna gostilniška sobica. Včeraj pa trdi v poročilu o sestanku JDS: »Dvorana (namreč pri Mraku) in sosedna soba sta bili nabiti.« — Samo coprnlja jih more še rešiti.

Wranglovcev še vedno nimamo dovolj. Kakor poročajo beograjski časopisi, pride te dni v Jugoslavijo iz Carigrada 5000 novih Wranglovcev. — Zakaj ne gredo raje domov delat?

Posledica neurejenih prometnih razmer ali špekulacija naših industrijalcev? Že v eni zadnjih števil »Nove Prave« smo poročali o posledicah, ki so nastale radi slabih prometnih razmer, a vzdržali smo se sumnje, da so to morda tudi posledice raznih špekulacij naših industrijalcev. V Litiji se je skrčil obrat. Na predmetni razpravi se je posrečilo ugotoviti, da je bil obrat skrčen deloma radi slabih prometnih razmer, a da igra pri tem vendar največjo vlogo tudi špekulacija podjetja samega. Istotak slučaj se je zgodil v Sevnici. Pod-

jetje bratov Winkle je nedavno za teden dni popolnoma ustavilo obrat in ga potem skrčilo tako, da je danes na zimo ob kruh nad 70 delavcev. Radi verjamemo, da je delni vzrok iskati morda v slabih prometnih razmerah, toda vendar je kriva temu predvsem špekulacija industrijalcev, ki skušajo ohraniti ves ogromen dobiček neokrnjen in to na račun največjega trpina, ki jim ga je prigaral. Kar najodločneje moramo protestirati proti odpustu delavcev v zimskem času in apeliramo na merodajne činitelje, naj zaščitijo brezpravnega delavca in naj mu zagotovijo kruh.

Kam sedaj? (Iz krogov stavbinskih delavcev.) Kdor ni slep, lahko vidi delo, ki so ga izvršile naše roke v poletnem času. — Kamorkoli se ozreš vidiš mogočno stavbo, katero smo postavili mi. Naše delo je končano in končano mora biti, ker nam gosp. Zima ne dovoljuje delati več. Za svoje težko delo smo prejeli svoje borne plače, ki nam še za teden dni niso zalegle in marsikdo izmed nas se je moral zadovoljiti. Kakor rečeno, bliža se zima in naše delo bo počivalo in ob zaslužek bomo, ker nas enostavno ne rabijo več do prihodnje gradbene sezone. Z grozo se vprašujemo, kam sedaj? Tudi z grozo pričakujemo onega dne, ko se nas bo izplačalo in se nam reklo — jutri ni več dela. In pomisliti moramo, da bomo na cesti kot kost, ki jo ogledaš in vržeš od sebe. Še toliko nam ne privoščijo, da bi nas štirinajst dni prej obvestili, da si zagotovimo kak drug zaslužek. Ne, tega nam gospodje kapitalisti niso privoščili in zato se tembolj upravičeno vprašujemo: kam sedaj? Sedaj, ko smo postavili mogočne palače, v katerih bodo obsežne, tople sobe in v katerih se bodo gotovi srečni ljudje gregli, sedaj bomo mi, ki smo te palače zgradili, zmrzovali v kakih luknjah in z nami bodo zmrzovali in gladovali naši malčki. Zakaj tako? Vemo, da ne moremo kljubovati zimi, vemo, da ne moremo delati pod snegom, vemo pa, da bi se nas ne smelo postaviti kar čez noč na cesto. Če so vsi sloji upravičeni zahtevati z zakonom zaščitni odpovedni rok, zakaj se ga je nam odvzelo. Stavbinski delavci nujno pozivljemo vse organizacije, da zastavijo ves svoj upliv, da se ne bo stavbinskih delavcev kar čez noč odstavljalo, temveč odpovedovalo v postavnem roku.

Povišanje cen tobaku. Z 8. novembrom se je čez noč podražil tobak za 50 ali 150%, kar tipično označuje »stabiliteto« naše valute in »padanje cen«. — »Jutro« od 9. t. m. zaradi tega prav hinavsko in demagoško napada našo vladu, v kateri sedi znani minister za socialno politiko dr. Žerjav, ki si zadnje čase prav posebno prilašča zasluge za padanje cen. To je nesramnost teh jutrovcev, ki si nadevajo čisto neopravičeno na obraz krinko zastopnikov delavstva, medtem ko ga na drugi strani »jutrovske« minister tako zastopa in pomaga tlačiti še bolj ob zid s podraženjem izdelkov državnega monopola. Gospodje navijalci cen naj si to zapomnijo in zapišejo za uho, da bo ljubljansko delavstvo 3. decembra z njimi obračunalo in pokazalo da na njihove farbarije prav nič ne da.

Savez Grafičkih Radnika-ca Jugoslavi-je, podružnica Ljubljana nam je poslal sledeči popravek: List »Nova Pravda« štev. 43 z dne 28. oktobra je objavil poročilo o knjigoveški stavki, v katerem se zadnji stavek lahko dvoumno razlaga. Vsled tega prosimo podpisani odbor za priobčitev sledečega pojasnila: Organizacija, ki je vodila knjigoveško stavko, t. j. »Savez Grafičkih Radnika-ca Jugoslavi-je«, se ni bojevala potom kak politične stranke in kot strogo strokovna organizacija tudi ni stopala v stik s kako politično stranko. Osebe, ki so se pogajale z delodajalci od strani delojemalcev so bile le kot člani in zastopniki strokovne organizacije. — Zahvaljujoč se za Upravni odbor, S. G. R. J. podr. Ljubljana: Krašovic, t. č. predsednik.

Blizu Pančeva so odkrili prahistorično naselbino. Izkopnine bodo izročili muzeju v Beogradu.

13 Jugoslovancev zasutih v rudokopu v Jakonu v Kaliforniji (Sev. Amerika). Šele po tritedenskem napornem delu so se dokopali do zasutih delavcev. Med mrtvimi je bilo 13 naših rojakov.

Tudi beograjsko sodišče za pobijanje draginje ima dokaj posla. Nedavno je obsodilo 76 trgovcev in kavarnarjev zaradi navijanja cen. Nekaj kavarnarjev je bilo obsojenih na denarno globo po 300 Din, ker so prodajali košček kruha h kavi po 1 Din. Poleg globe bodo oderuili premišljali svoje čedno početje tudi nekaj dni v zaporu.

Izšla sta ravnokar snopiča štev. 6 in 7 lista »Zdravje«, ki ga izdaja enkrat na mesec na 2 polah »Društvo za čuvanje narodnega zdravja«. Naroča se pri Zdravstvenem odseku — Ljubljana administracija »Zdravja«. Naročnina na leto 10 Din, polletno 5 D. — Vsebinska je pisana jako poljudno, lahko umljivo ter je za naše priprosto ljudstvo, lahko rečemo, neprecenljive vrednosti. V VI. zvezku se razpravlja med drugim o marljariji, o higijeni prehrane, o pitni vodi, o milu, o alkoholu, o spolnih boleznih, v VII. pa o vnetju slepiča, odganjanju otrok, o kugli, krvi, tuberkulozi itd. — Vsakdo si naj naroči kar cel letnik, ne bo mu žal.

Mar-stan. — Pod tem nazivom se je ustanovila v odpravo stanovanjske bede v Mariboru, Rotovski trg 1, pritličje, posredovalnica za preskrbo novih stanovanj, sob in trgovskih prostorov. Peča se zlasti s posredovanjem med hišnimi posestniki in strankami glede prezidave neizrabljenih prostorov (kleti, dvorišč in podstrešij) s prizidavo nadstropij ter novogradbami na neizrabljenih stavbiščih.

Zdravniški pregled artistk in ženskega uslužbenstva po javnih lokalih. Ministrstvo za narodno zdravje je odredilo, da se mora vse žensko osebje, ki je nameščeno po javnih lokalih podvreči zdravniškemu pregledu in sicer: artistke, plesalke, pevke, blagajničarke, sobarice, kuharice in služkinje. Naredba stopi v veljavo dne 25. novembra.

Zloglasni razbojnik S. Varosy, ki je bil obsojen v Osijeku na 18 let težke ječe, je poskusil pred kratkim pobežniti iz ječe. Ko se je sprehajal po dvorišču, je pristavil z neverjetno naglico zaboj k zidu, splezal nanj ter tako utekel. Ker je jetniški čuvaj streljal za njim, se je moral naposled udati.

Železniška nezgoda. Dne 27. oktobra je na progi Caprag—Karlovac pri Vlaoviču skočil iz tira tovorni vlak. Sedem vagonov je bilo poškodovanih, blago se je razsulo po tleh. Nezgoda je povzročila slaba železniška proga, ker so pragi že vsi prepreli. Promet je bil prekinjen en dan.

Carinski uradnik pred sodiščem. Pred mariborskim sodiščem je bil tožen carinski uradnik M. T., da je za svoje uradno poslovanje prejel od šped. tvrdke Schenker nagrade v skupnem znesku 300 Din. Imel da je kar poseben tarif za nagrade. Tri priče, nastavljeni tvrdke Schenker, so priznali, da so dajali carniku T. nagrade, ki so zabeležene tudi v trvdkih računskih knjigah. Pri razpravi se je pokazalo, da so se na ta račun okoriščali tudi uslužbenci tvrdke. Zahtevali so namreč od šefa za »šmiranje« večje vsote, kakor so jih na carini faktično plačevali. S tem so se seveda tudi kot priče diskvalificirali. Ker se je obtoženec zagovarjal tudi s tem, da ga tvrdka Schenker sovraži, ker je bila že ponovno kaznovana, je sodišče obtoženca oprostil.

Rekord v pijanosti je dosegel na Martinovu Novi Sad. Tamošnja policija je ugotovila, da je bilo na ta dan pijanih nad 2000 ljudi. V nešteto slučajih je posredovala policija. Mestni očetje so sklenili, da bodo dali ob sobotah in nedeljah zvečer zapreti vse gostilne, če se bo to ponavljalo. Našim pijancem baje to ni nič kaj po godu, da so jih prekosili Novosađani.

Zima se bliža. Po poročilih iz južne Srbije je nastopila po tamošnjih višjih krajih že prava pravcata zima. Snega že leži po planinah nad 1 meter.

Doklado na vino bo pobrala mariborska mestna občina. Tozadevno dovoljenje je že dobila od vlade.

Pri Bukovici v Slavoniji se je porušil železniški most, ko je ravno peljal čezenj tovorni vlak. Človeških žrtev k sreči ni bilo, pač pa je materialna škoda ogromna.

Naša mladina.

Akademski klub narodno-socialistične omladine v Beogradu. V zadnjem času so priredili akademiki tukajšnje univerze več sestankov, na katerih so proučavali program narodno-socialistične stranke. Pred kratkim je bilo v društvenih prostorih v restavraciji »Proleće« ustanovljen akademski klub nar. soc. omladine. Za predsednika je bil izvoljen tov. Milivoj Petrovič, stud. tehn. Klub bo takoj stopil v stik z narodno-socialistično akademsko omladino v Zagrebu in v Ljubljani.

Našim somišljenikom v Trnovem in Krakovu. V zadnem času se je za Trnovo in Krakovo ustanovilo mladinsko izobraževalno društvo »Mladost«, katerega namen je zbirati narodno-socialistično mladino in jo vsestransko izobraževati. Mlado društvo

ima svoj tamburaški, dramatični in šahovski odsek, tako da ima vsak član priliko posvetiti se temu ali onemu odseku. Pozivljamo vse somišljenike, da uplivajo na mladino, da se vpiše v naše društvo. V društvo sprejema in vpisuje predsednik brat Rudi Šimnovec, Cerkvena ulica 17 ali podpredsednik brat Mate Šjaković, Cerkvena ulica 19. Mladina v mladinska društva!

Gospodarstvo.

Cene na Dunaju: 1 kg sladkorja v kockah — 10.000 K, pese — 2400 K, krompirja — 600 K, govejega mesa — 24.000 K in telečjega mesa — 22.000 do 34.000 K. Vse cene v avstrijskih kronah.

Cene v Pragi. Volovsko meso 6—13 K, kravje meso 5—10 K, teletina 8—12 K, svinjina 15—17 K, krompir 13—16 vinarjev 1 kg. Vse cene v čeških kronah.

Z žitnega trga. Vse kaže, da je že konec z velikim truščem napovedanega padanja cen. Cene žitu in moki so začele zopet močno rasti. Pšenica, ki je stala še pred kratkim 13 kron 1 kg, se prodaja že po 16 kron. Moka je poskočila na 22,50 do 23,50 kron za kg. Zmožnost naše vlade pri pobujanju draginje je zopet enkrat popolnoma odpravljena. Vse, kar ta naša vlada obljublja, da bo napravila za narod, vse je le pesek v oči. Obljubljal se je nam, da se bodo z uvažanjem inozemske moke pobijale domače cene. Res je, da se je nekaj moke in masti uvozilo, kar je takoj blagodejno vplivalo na cene. Toda nadaljnemu uvozu dela vlada uvoznikom silne težkoče s tem, da jim ne daje, ali vsaj ne o pravem času potrebne devize na razpolago. Tako leži blago tedne in tedne v inozemskih skladiščih in se s tem izdatno podražuje. In tako pade vsaka še tako dobro mišljena akcija v vodo.

Koliko stane naša krona?

	ta teden	prejšnji teden
1 švicarski frank stane	45,80 K	44,80 K
1 francoski frank stane	17,30 »	15,80 »
1 laška lira stane	11,52 »	11,60 »
1 češka krona stane	7,86 »	7,94 »
1 nemška marka stane	0,04 »	0,04 »
1 poljska marka stane	0,02 »	0,02 »
100 avstrijskih kron stane	0,37 »	0,36 »
1 ogrska krona stane	0,11 »	0,10 »
1 romunski lej stane	1,57 »	1,57 »
1 dolar stane	244.— »	244.— »
1 angleški funt stane	1094.— »	1094.— »

Razpredelnicu čitajte tako: Ako hočete na pr. kupiti 1 češko krono, morate dati zanj 7,86 jugosl. kron.

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«. Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Dragotin Kosem. Ljubljana.

JADRANSKA BANKA, BEOGRAD

Delniška glavica: Din 60.000.000.—
Rezerva: . . . Din 30.000.000.—

Podružnice:

Bled Jesenice Prevalje
Cavtat Korčula Sarajevo
Celje Kotor Split
Dubrovnik Kranj Šibenik
Ercegnovi Ljubljana Tržič
Jelsa Maribor Zagreb
Metković.

Amerikanski oddelek.

Naslov za bzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Sakser STATE BANK, Cortlandt Street 82. New-York City.
BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Zimska sezija!

Velike množine zimskega blaga
ravnokar došle.
A. & E. Skabernè Ljubljana
Metni trg 10.

SUHE GOBE

in kumno kupuje
SEVER & KOMP.
Ljubljana, Wolfova ulica 12.

JOSIP JUG

LJUBLJANA, Rimska c. 16

PLESKAR in LIČAR za stavbe in pohištvo
se priporoča sl. občinstvu za vsa v to stroko
spadajoča dela. Izvršitev točna, cene zmerno.
Za vsa izvršena dela jamči dve leti.

Za vsa pleskarska dela, lakiranje
voznih koles v ognju in lakiranje
avtomobilov se priporoča

Tone Malgaj
Ljubljana,
Kolodvorska ulica šte. 6

Na drobno ➡ **ČEVLJI** ➡ Na debelo

Aleksander Oblat centrala Sv. Petra cesta 18 in 20
Podružnica: NOVI-SAD, Wilsonov trg št. 2.

Restavracija „Maribor“

priporoča pristna domača in dalma-
tinska vina, dobro hrano ter sobe za
tujce, vse po zmernih cenah
Maribor, Grajski trg šte. 1.

I. KNEZ, Ljubljana

Gospodarska cesta šte. 3

trgovina z žitom, deželni pridelki
in moko. Zaloga istrskega in hrva-
škega črnega in rudečega brinja

Ljubljanska kartonažna tovarna

J. BONAČ-sin

v Ljubljani

izdeluje vsakovrstne kartonažne in pa-
pirne embalaže za lekarne, kemične to-
varne, specerijske, kolonijalne, modne in
toaletne trgovine, slaščičarne itd.

Brzjav: Bonač, Ljubljana. Telefon inter urban št. 307.

M. Kuštrin Ljubljana.

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgo-
vina s tehničnimi in elektrotehničnimi pred-
meti na drobno in debelo. Velika zaloga
vseh vrst gumij, kolesne in avtomobilske
pneumatike. Glavno zastopstvo polnogumi-
jastih obročev iz tovarne „Walter Martiny“.
Na razpolago je hidravlična stiskalnica za
montiranje polnogumijastih obročev.

Centrala: Ljubljana, Rimska cesta šte. 2.
Telefon št. 588. Brzjavi: Kuštrin Ljubljana.

Podružnice:
Ljubljana, Dunajska cesta 20. Telefon št. 470.
Maribor, Jurčičeva ulica 9. Telefon št. 153
Beograd, Knez Mihajlova ulica šte. 3.

Umetna gnojila

kakor kajnit, kalijevo sol in toma-
ževo žlindro, dobavlja takoj v va-
gonskih kakor tudi v manjših mno-
žinah najceneje

PATERNOST & REMIC, Ljubljana

Slomškova ulica 11. — Telefon 589.

Drva, premog, sadje, krom-
pir, žito, seno in slamo ter
druge deželne pridelke
kupi in prodaja

Andrej Oset
Maribor
Aleksandrova cesta številka 57.
Telefon št. 88.

Deln. glavica:
30.000.000

SLOVENSKA, BANKA Ljubljana

Rezerve: nad
6.000.000

PODRUŽNICE: Dolnja Lendava,
Ljutomer, Maribor, Novisad, Vrnika.

Stritarjeva ul. 9 v lastni palači.

Se priporoča
za vse v bančno stroko spadajoče posle.

ZALOGA ČEVLJEV

LASTNEGA
IZDELKA:

DRAGOTIN ROGLIČ

MARIBOR, KOROŠKA CESTA 19

KOMISIJSKA ZALOGA PRI BETKI LEŠNIK, GOSPOSKA ULICA 14

"KARO"

VARSTVENA ZNAMKA

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju):

Brzjavke: Kredit Ljubljana

Telefon šte. 40, 457 in šte. 548

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd.

LJUBLJANA
Mestni trg 5.

O. Bernatović

Konfekcijska
trgovina